

Finantsinspeksioon

Rahapesu ja terrorismi rahastamise
tõkestamise seaduse rakendamine

Sander Hein

30. november 2018

1. RahaPTS – kellele kohaldub kindlustusvaldkonnas?

- **Kindlustusandjale** ulatuses, milles ta pakub elukindlustusega seotud teenuseid, välja arvatud kogumispensionide seaduse tähenduses kohustusliku kogumispensioni kindlustuslepingutega seotud teenuseid;
- **Kindlustusmaaklerile** ulatuses, milles ta tegeleb elukindlustuse turustamisega või pakub muid investeerimisega seotud teenuseid.

2. RahaPTS rakendamine

- Riskidest selge arusaamine/ tuvastamine;
- Riskiisu (RahaPTS § 10 lg 1);
- Riskihinnang (RahaPTS § 13);
- Hoolsusmeetmete kohaldamine riskide maandamiseks.

3. Hoolsusmeetmed (RahaPTS § 20 lg 1)

- Kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku isikusamasuse tuvastamine ning esitatud teabe kontrollimine usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil;
- Kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku esindaja isikusamasuse ja esindusõiguse tuvastamine ning kontrollimine;
- Tegelik kasusaaja tuvastamine ja tema isikusamasuse kontrollimiseks meetmete võtmine ulatuses, mis võimaldab kohustatud isikul veenduda selles, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja, ja saab aru kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku omandi- ja kontrollstruktuurist;
- Ärisuhtest, juhuti tehtavast tehingust või toimingust arusaamine ja asjakohasel juhul selle kohta täiendava teabe kogumine;
- Teabe hankimine asjaolu kohta, kas isik on riikliku taustaga isik, tema pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik;
- Ärisuhte seire.

4. Hoolsusmeetmete erisused (RahaPTS § 26 lg 1)

- Krediidiasutus ja finantseerimisasutus rakendab elukindlustuse puhul RahaPTS §-s 20 nimetatud hoolsusmeetmeid järgmiste erisustega:
 - kindlustuslepingus määratud soodustatud isiku nimi tehakse kindlaks kohe pärast selle isiku määramist või sellest isikust teadasaamist;
 - kui soodustatud isikut ei määrata nimeliselt, vaid teatud tunnuste alusel või muul viisil, siis tuleb selliselt määratud isikute ringi kohta koguda piisavalt andmeid, et oleks tõendatud, et väljamakse tegemise ajal suudetakse soodustatud isiku isikusamasus tuvastada.
- Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu puhul kontrollitakse soodustatud isiku isikusamasust väljamakse tegemise ajal.
- Kui kindlustusvõtja annab kokkuleppel kohustatud isikuga üle oma elukindlustuslepingust tulenevad õigused ja kohustused kolmandale isikule, peab kohustatud isik lepingu üleandmise hetkel tuvastama lepingu ülevõtja isiku.

5. Isikusamasuse tuvastamine

- Isikusamasuse tuvastamine on isiku tuvastamine isikuga seotud personaalse ja isikustatud unikaalse teabe abil;
- Isikusamasuse tuvastamiseks kasutatakse järgmiseid andmeid:
 - isiku nimi;
 - isiku isikukood, selle puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elu- või asukoht;
 - elukoht (koht, kus isik alaliselt või peamiselt elab);
 - töö- või õppimiskoht.

6. Isikusamasuse tuvastamise käigus saadud teabe kontrollimine ja kontrollimise viisid

- Isikusamasuse tuvastamise käigus saadud teabe kontrollimine tähendab usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit andmete kasutamist isiku nime, isikukoodi õigsuse kohta kinnituse saamiseks;
- See tähendab, et teabe kontrollimise eesmärgiks on saada kinnitus, kas see isik, kes ärisuhet luua või juhuti tehtavat teostada soovib, on see isik, kes ta väidab end olevat.

7. Usaldusväärne ja sõltumatu allikas

Isikusamasuse tuvastamise käigus saadud teave loetakse usaldusväärseks ja andmete kontrollimine sõltumatu allika vahendusel, kui isikusamasuse tuvastamine toimub järgmisel viisil:

- näost-näku tuvastamine või;
- infotehnoloogiliste vahendite (video tuvastus) abil või;
- notariaalselt või ametlikult kinnitatud isikut tõendava dokumendi alusel ja selle kinnituse originaali nägemisel.

Kui isikusamasuse tuvastamine ei toimu ülalmainitud viisil, siis tuleb isikusamasuse tuvastamiseks esitatud andmeid kontrollida kahe erineva allika vahendusel.

7.1 Usaldusväärse ja sõltumatu allika tunnused

Usaldusväärne ja sõltumatu allikas on ka teave:

- mille on välja andnud (isikut tõendavad dokumendid) või mis on saadud kolmandalt isikult või kohast, kellel ei ole mingeid huve või seotust ei kliendi ega ka kohustatud isikuga ehk on neutraalne (näiteks ei ole selleks Internetist saadud informatsioon);
- mille usaldusväärse ja sõltumatu määramiseks puuduvad objektiivsed takistused ning usaldusväärsus ja sõltumatus on arusaadav ka kolmandale ärisuhtega mitteseotud isikule;
- milles olevad või mille kaudu saadud andmed on aja- ja asjakohased ning kohustatud isik suudab selles veenduda.

8. Kaks erinevat allikat

Kaks erinevat allikat andmete kontrollimiseks tähendab, et informatsiooni saamise andmekandja või meede peavad olema erinevad, sh:

- isiku autentimine ID-kaardiga vm samaväärse (muu hulgas teise riigi) isikut tõendava dokumendiga vahetult seotud lahendi abil;
- isiku autentimine mobiil-ID vm samaväärsete digitaalse isikutunnistuse abil;
- isikuga vahetult seotud andmete kontroll rahvastikuregistri vm samaväärse registri kaudu, eeldusel, et tegemist on usaldusväärse ja sõltumatu allikaga;
- kontrollmaksest saadud informatsioon;
- teave, et kontrollida isikuga vahetult seotud andmeid (näiteks töö-, elu- või õppimiskoha kohta);
- muud biomeetrilised andmed (sõrmejälg, näokujutis) vms informatsioon.

Tänaa kuulamast!

Finantsinspektsioon